

Vaivara sõja-ajaloo teemapark räägib Teisest maailmasõjast ilma hinge- okasteta

Eesti kõige idapoolsemas vallas ja II maailmasõja kõige tulisemas piirkonnas Vaivaras on igal külal ja talul oma sõjaajaloo lugu rääkida. Neid lugusid

aitab külastajani tuua sõjaajaloo keskus. Tegemist on esimese sõjaajaloolise teemapargiga Eestis.

„Sõda oma mitmekihilisusega on Vaivara kandis kõige paremini esindatud. Sellise kullahunniku otsas magamine poleks õige,” leiab ajaloopargi projektikoordinaator Ivika Maidre. Vastuseks küsimusele, miks sõjakoledused on nii atraktiivne teema, sõnab Maidre: „Põhjus, mille pärast kusagile tullakse, on selles, et see asi võib tekitada emotsioone. Igava asja pärast ju ei tulda. Ja sõda ükskõik millises vormis tekitab emotsioone.”

Fotode autor: Alar Tasa

Projekti käigus renoveeriti Sinimäe alevikus, endise Vaivara mõisa varemetes asuvad abihooned: ait ja sepikoda. Hoonete uus funktsioon on suunatud turismi ja ettevõtluse toetuseks – hoonetes paikneb Vaivara sõja-ajaloolise teemapargi näituseruum ja teabepunkt. Näitusehoone ülesanne on tutvustada turistidele Vaivara kihelkonna kindlusehitiste ajalugu ning siin 1944. aastal toimunud lahinguid. Teabepunktis asub Vaivara valla kohalik turismiinfopunkt.

Teises maailmasõjas hävis 99% Vaivara valla hoonetest. Mõisaait ja sepikoda olid peaaegu ainukesed, mis jäid mõisakompleksist alles. Mõlemad hooned olid renoveerimise ajaks äärmiselt halvas seisukorras. „Projekti abil päästeti tulevikule oluline osa Vaivara ajaloost, mida on nüüd võimalik näidata,” kinnitab Ivika Maidre.

Sinimäe küla keskus oli enne projekti elluviimist risustatud, varemete ja kuuridega kaetud ala. Projekti käigus on küla keskus saanud korrastatud, kujundatud ja maitseka ilme. Projektijuht Ivika Maidre sõnul väljendavad paljud külaelanikud ja külastajad, kes mäletavad endisi aegu, oma arvamust lihtsate sõnadega: „Nüüd on siin ilus.”

Militaarekspositsioon avati aasta pärast hoonete rekonstrueerimist. Kahe esimese kuuga käis 2615 külastajat, mis Ivika Maidre sõnul näitab, et selline näitus oli laiema avalikkuse poolt väga oodatud.

„Sõda on äärmiselt okkiline teema, kus võib väga kergesti haiget saada,” teab Maidre. „Tekib küsimus, kelle positsioonilt me seda näitame. Alati võib ju süüdistada, et hoiame kusagile kiiva ja unustame teise poole ära. Keskuse rajamise läbiv idee oli lihtne inimene sõjas, 1944. aasta

suvel. Külalisteraamatu arvukad kiitvad ja edasiseks jõudu soovivad sissekanded näitavad, et II maailmasõja Sinimäe lahingu eksponeerimise viis ja keskkond on aktsepteeritav." Kaugemad külalised on tulnud Ameerikast, Itaaliast, Iirimaaalt.

„Projekt on mõjutanud kohapealse eesti- ja venekeelse kogukonna suhteid positiivses suunas,“ kinnitab Ivika Maidre: „Emotsioonideta, tasakaalustatult sõjasündmusi edasi andes on seni suudetud hoiduda tülidest. Suurimaks saavutuseks ses vallas saab lugeda koostööd venekeelsete kollektsoonäride ja huvilistega.”

Projekti raames õpiti, et pole olemas lahendamatuid olukordi. Projekt käivitati ehitusbuumi ajal ja seoses sellega oli riigihankele esitatud ainuke pakkumus tunduvalt suurem eelarvelisest summast, seega tuli leida lisaraha. „Lõppkokkuvõttes saavutasime nii materiaalsete väärtuste kasvu kui ka miljöö parendamise koos positiivse mainega,“ tõdeb Ivika Maidre.

Teistele soovitab ta külma närvi ning head suhtlemisoskust nii rahastaja kui ka tellijaga, samuti oskust realiseerida projekt just kujunenud hetkel parimal viisil.

2008. aasta lõpuks valmib Eesti regionaalarenguprogrammide kaasrahastusega vaatetorn kohas, kus ajalooliselt on olnud vaatetorn ka Põhjasõja ajal. See on eelkirjeldatud

projekti II etapp. Kaitseministeeriumi raha abil korrastatakse nn Lastekodumäe nõlv koos I maailmasõja aegsete kindlustustega.

Projektist kasusaajad ei ole ainult sõjaajaloo huvilised. Tänu piirkonna üldise atraktiivsuse kasvule võivad lähikonnas turiste teenindavad ettevõtted, arengutõuke saab ettevõtetus, kasvab valla tulubaas, avarduvad kultuuri- ja hariduselu võimalused.

Programm: Piirkondade konkurentsivõime tugevdamine

Toetus Euroopa
Regionaalarengu
Fondist:

3 834 471 krooni

Taotleja: Vaivara vald

Toetatud tegevused:

- Ehitushangete läbiviimine
- Sepikoja renoveerimine
- Aida renoveerimine
- Mainekujunduse korraldamine

Projekti kestus: 2006 - 2007

